

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (šiesta komora)

z 28. februára 2019*

„Odvolanie – Arbitrážna doložka – Článok 272 ZFEÚ – Pojem ‚žaloba o určenie‘ – Článok 263 ZFEÚ – Pojem ‚správne rozhodnutie‘ – Dohoda o grante uzavretá v rámci rámcového programu pre konkurencieschopnosť a inovácie (CIP) (2007 – 2013) – Správa o audite, ktorá konštatovala neoprávnenosť niektorých deklarovaných nákladov“

Vo veci C-14/18 P,

ktorej predmetom je odvolanie podľa článku 56 Štatútu Súdneho dvora Európskej únie, ktoré 5. januára 2018 podala

Alfamicro – Sistemas de computadores, Sociedade Unipessoal, Lda, so sídlom v Cascais (Portugalsko), v zastúpení: G. Gentil Anastácio a D. Pirra Xarepe, advogados,

navrhovateľka,

ďalší účastník konania:

Európska komisia, v zastúpení: J. Estrada de Solà a M. M. Farrajota, splnomocnení zástupcovia,

žalovaná v prvostupňovom konaní,

SÚDNY DVOR (šiesta komora),

v zložení: predsedníčka šiestej komory C. Toader (spravodajkyňa), sudcovia L. Bay Larsen a M. Safjan,

generálna advokátka: J. Kokott,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálnej advokátky, že vec bude prejednaná bez jej návrhov,

vyhlásil tento

* Jazyk konania: portugalcina.

Rozsudok

- 1 Spoločnosť Alfamicro – Sistemas de computadores, Sociedade Unipessoal, Lda (ďalej len „Alfamicro“) svojím odvolaním navrhuje zrušiť rozsudok Všeobecného súdu Európskej únie zo 14. novembra 2017, Alfamicro/Komisia (T-831/14, neuvyverejnovaný, ďalej len „napadnutý rozsudok“, EU:T:2017:804), ktorým uvedený súd zamietol žalobu tejto spoločnosti, ktorej predmetom bol návrh založený na článku 272 ZFEÚ a požadujúci v podstate konštatovanie neexistencie pohľadávky Európskej komisia voči navrhovateľke na základe dohody o grante č. 238882 týkajúcej sa financovania projektu „Save Energy“ Európskou úniou a uzavretej v rámci rámcového programu pre konkurencieschopnosť a inovácie (2007 – 2013) stanoveného rozhodnutím Európskeho parlamentu a Rady č. 1639/2006/ES z 24. októbra 2006 (Ú. v. EÚ L 310, 2006, s. 15, ďalej len „sporná dohoda o grante“).

Právna úprava

- 2 Podľa článku 1 ods. 2 rozhodnutia č. 1639/2006 v spojení s jeho odôvodnením 2 bolo toto rozhodnutie prijaté s cieľom prispieť ku konkurencieschopnosti a inovačnej kapacite Spoločenstva ako vyspelej znalostnej spoločnosti s trvalo udržateľným rozvojom založeným na vysokom hospodárskom raste a so sociálnym trhovým hospodárstvom s vysokou konkurencieschopnosťou s vysokou úrovňou ochrany a zlepšovania kvality životného prostredia. Toto rozhodnutie bolo zrušené s účinnosťou od 31. decembra 2013 nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1287/2013 z 11. decembra 2013, ktorým sa zriaďuje program pre konkurencieschopnosť podnikov a malé a stredné podniky (COSME) (2014 – 2020) a ktorým sa zrušuje rozhodnutie č. 1639/2006/ES (Ú. v. EÚ L 347, 2013, s. 33).
- 3 Podľa odôvodnenia 19 rozhodnutia č. 1639/2006 je jeho účelom najmä prijať vhodné opatrenia na zamedzenie nezrovnalostiam a podvodom, ako aj potrebné kroky na vymáhanie ušlých, neoprávnené vyplatených alebo nesprávne použitých finančných prostriedkov v súlade s nariadeniami Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 z 18. decembra 1995 o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev (Ú. v. ES L 312, 1995, s. 1; Mim. vyd. 01/001, s. 340) a (Euratom, ES) č. 2185/96 z 11. novembra 1996 o kontrolách a inšpekciách na mieste, vykonávaných Komisiou s cieľom ochrany finančných záujmov Európskych spoločenstiev pred spreneverou a inými podvodmi (Ú. v. ES L 292, 1996, s. 2; Mim. vyd. 09/001, s. 303), a s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1073/1999 z 25. mája 1999 o vyšetrovaniach vykonávaných Európskym úradom pre boj proti podvodom (OLAF) (Ú. v. ES L 136, 1999, s. 1; Mim. vyd. 01/003, s. 91).
- 4 Medzi cieľmi uvedenými v článku 2 tohto rozhodnutia sa nachádzal program na podporu politiky informačných a komunikačných technológií (ICT).
- 5 Článok 9 uvedeného rozhodnutia, nazvaný „Ochrana finančných záujmov spoločenstiev“, v odseku 3 stanovoval:

„Všetky vykonávacie opatrenia vyplývajúce z tohto rozhodnutia ustanovia najmä dohľad a finančnú kontrolu Komisiou alebo ňou ustanoveným zástupcom a auditmi Európskeho dvora audítorov, ak je to potrebné, auditmi priamo na mieste.“

Okolnosti predchádzajúce sporu

- 6 Alfamicro je spoločnosť s jediným spoločníkom založená podľa portugalského práva, ktorá poskytuje služby v oblasti informačných technológií. Dňa 9. júna 2009 táto spoločnosť podpísala s Komisiou spornú dohodu o grante.

- 7 Projekt „Save Energy“ financovaný prostredníctvom tejto dohody mal za cieľ zvýšiť informovanosť občanov a tvorcov politik v otázkach súvisiacich s energetickou efektívnosťou. Tento projekt sa realizoval v čase od 1. marca 2009 do 31. októbra 2011.
- 8 Alfamicro sa zúčastnila na uvedenom projekte ako koordinátor v rámci konzorcia 17 partnerov pochádzajúcich z piatich členských štátov. Táto spoločnosť koordinovala implementáciu pilotných projektov v oblasti technologických a sociálnych inovácií. Okrem toho sa zúčastnila na iných európskych projektoch, v ktorých vykonávala úlohu technického poradcu alebo koordinátora projektu.
- 9 Sporná dohoda o grante stanovila v článku 5 ods. 1 maximálny finančný príspevok Spoločenstva na sumu 2 230 000 eur a spresnila, že tento finančný príspevok bude obmedzený na 50 % oprávnených nákladov.
- 10 Článok 10 tejto dohody, nazvaný „Rozhodné právo a príslušný súd“, vo svojom prvom odseku stanovoval, že táto dohoda sa bude riadiť svojimi ustanoveniami, relevantnými aktmi Spoločenstva týkajúcimi sa rámcového programu pre konkurencieschopnosť a inovácie, nariadením o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Európskych spoločenstiev a jeho vykonávacími predpismi, inými relevantnými ustanoveniami práva Spoločenstva a subsidiárne belgickým právom.
- 11 Podľa článku 10 druhého odseku uvedenej dohody „príjemcovia berú na vedomie a súhlasia s tým, aby Komisia prijala rozhodnutia ukladajúce peňažné povinnosti [ktoré sú vykonateľné] v súlade s ustanoveniami článku 256 ES“.
- 12 Článok 10 tretí odsek tejto dohody stanovoval, že bez toho, aby bolo dotknuté právo Komisie priamo prijímať rozhodnutia uvedené v článku 10 druhom odseku tejto dohody, na rozhodovanie v sporoch medzi Spoločenstvom na jednej strane a príjemcami na strane druhej, týkajúcich sa výkladu, uplatňovania alebo platnosti spornej dohody o grante a zákonnosti uvedených rozhodnutí, je príslušným iba Všeobecný súd, resp. v prípade odvolania Súdny dvor Európskych spoločenstiev.
- 13 Príloha II spornej dohody o grante, ktorá je jej neoddeliteľnou súčasťou, stanovovala všeobecné podmienky, ktorým dohoda podliehala. Článok II.28 týchto všeobecných podmienok nazvaný „Finančný audit“ v odseku 1 prvom pododseku stanovoval, že Komisia môže kedykoľvek počas realizácie projektu a v priebehu piatich rokov od dátumu konečnej platby vykonať voči príjemcovi audit. Podľa druhého pododseku tohto odseku môže byť uvedený postup zabezpečený externými audítormi alebo útvarmi Komisie, vrátane Európskeho úradu pre boj proti podvodom (OLAF). Podľa znenia článku II.28 ods. 6 uvedených všeobecných podmienok má Európsky dvor audítorov rovnaké práva ako Komisia, najmä právo na prístup na účely kontrol a právo vykonávať audity.
- 14 Trvanie projektu „Save Energy“, ktorý bol pôvodne plánovaný na 30 mesiacov, bolo neskôr predĺžené na 32 mesiacov, a teda bol ukončený 3. októbra 2011. Po uskutočnení tohto projektu Komisia uhradila sumu 680 300 eur, t. j. 50 % nákladov deklarovaných spoločnosťou Alfamicro.
- 15 Listom z 25. októbra 2012 Dvor audítorov oznámil spoločnosti Alfamicro, že v súlade s článkom 287 ZFEÚ a v súlade s článkom II.28 ods. 6 všeobecných podmienok spornej dohody o grante bude táto spoločnosť podrobená auditu, ktorý sa vykoná v jej priestoroch v Cascais (Portugalsko) od 17. do 19. decembra 2012. Dvor audítorov ukončil tento audit 11. apríla 2013.
- 16 Predbežná správa o audite, oznámená spoločnosti Alfamicro listom z 29. apríla 2013, bola následne upravená Dvorom audítorov, pričom sa zohľadnili predbežné pripomienky predložené navrhovateľkou. Listom z 25. augusta 2014 Komisia oznámila spoločnosti Alfamicro konečné znenie správy o audite a informovala ju, že audit bol definitívne ukončený. Na základe tohto auditu Dvor audítorov odmietol z dôvodu rozporu s príslušným zmluvným a regulačným rámcem deklarované náklady týkajúce sa

zamestnancov, služieb poskytovaných dvoma subdodávateľmi spoločnosti Alfamicro, ako aj „ostatné priame náklady“, hlavne pokiaľ ide o cestovné výdavky a výdavky na nákup spotrebného tovaru, do výšky 934 262 eur.

- 17 Listom z 8. septembra 2014 (ďalej len „predbežne informujúci list“) Komisia oznámila spoločnosti Alfamicro, že na základe záverov z auditu Komisia pristúpi k vymáhaniu sumy 467 131 eur a že bude vydané oznámenie o dlhu v uvedenej výške, pokiaľ Alfamicro nepredloží svoje pripomienky v lehote 30 dní od doručenia tohto listu. Komisia v ňom takisto uviedla, že ak v lehote stanovenej v oznámení o dlhu nebude táto suma zaplatená, budú sa účtovať úroky z omeškania so sadzbou uvedenou v tomto oznámení. Napokon Komisia uviedla, že je oprávnená vymôcť si vrátenie uvedenej sumy, a to buď prostredníctvom započítania alebo prostredníctvom prijatia vykonateľného aktu. Listom z 8. októbra 2014 Alfamicro spochybnila obsah predbežne informujúceho listu.
- 18 Listom z 28. októbra 2014 Komisia potvrdila svoje stanovisko vyjadrené v predbežne informujúcom liste a pripojila k nemu aj oznámenie o dlhu č. 3241413112 vo výške 467 131 eur, ktorého lehota splatnosti bola stanovená na 12. decembra 2014.
- 19 Neskôr listami z 15. a 24. apríla 2015, zaslanými spoločnosti Alfamicro počas písomnej časti konania pred Všeobecným súdom, Komisia túto spoločnosť informovala, že vykoná započítanie tejto pohľadávky s ostatnými sumami dlhovanými navrhovateľke ako príjemkyni v rámci troch ďalších projektov financovaných Európskou úniou. V dôsledku tohto započítania predstavuje teraz suma vymáhaná od spoločnosti Alfamicro sumu 270 436 eur.

Konanie pred Všeobecným súdom a napadnutý rozsudok

- 20 Návrhom doručeným do kancelárie Všeobecného súdu 29. decembra 2015 podala Alfamicro žalobu na základe článku 272 ZFEÚ, podľa ktorého má Súdny dvor právomoc rozhodovať na základe arbitrážnej doložky pripojenej k verejnoprávnej alebo súkromnoprávnej zmluve uzavretej Úniou alebo v jej mene.
- 21 Alfamicro navrhla, aby Všeobecný súd konštatoval neplatnosť rozhodnutia Komisie údajne obsiahnutého v liste Komisie z 28. októbra 2014 so všetkými právnymi dôsledkami, ktoré z toho vyplývajú, a to zrušenie oznámenia o dlhu vo výške 467 131 eur pripojeného k tomuto listu a potvrdenie pohľadávky v rovnakej výške v jej prospech.
- 22 V konaní pred Všeobecným súdom Alfamicro uviedla žalobné dôvody spočívajúce v porušení spornej dohody o grante, pokiaľ išlo o posúdenie deklarovaných nákladov ako neoprávnených, porušenie zásady proporcionality, zásad ochrany legitímnej dôvery, právnej istoty a riadnej správy vecí verejných, ako aj povinnosti odôvodnenia.
- 23 Alfamicro vo svojej replike podanej po tom, čo Komisia vykonala započítanie uvedené v bode 19 tohto rozsudku, rozšírila predmet svojej žaloby, pričom navrhla, aby Všeobecný súd konštatoval neplatnosť tohto započítania a uložil Komisii, aby ho zrušila a aby jej uhradila príslušné sumy zvýšené o úroky z omeškania.
- 24 Komisia naproti tomu podala vzájomný návrh, ktorým v zásade požadovala, aby Alfamicro bola zaviazaná na vrátenie grantu neoprávnenne vyplateného v rámci spornej dohody o grante.
- 25 Všeobecný súd označil návrh podaný spoločnosťou Alfamicro na základe článku 272 ZFEÚ za „určovaciu žalobu“, ktorej cieľom je konštatovať neexistenciu pohľadávky, ktorej sa Komisia dovoľáva v rámci spornej dohody o grante.

- 26 Pokiaľ ide o prvý žalobný dôvod založený na porušení spornej dohody o grante, Všeobecný súd vykonal podrobnú analýzu záverov Dvoru audítorov, pokiaľ ide o náklady na služby poskytované internými konzultantmi a subdodávateľmi, v tomto prípade spoločnosťami O. a D. Všeobecný súd pritom potvrdil hodnotenie Dvora audítorov a Komisie v tomto smere, podľa ktorého suma vo výške 93 % grantu vyplatená Komisiou nebola spoľahlivá a overiteľná, a preto nemohla byť považovaná za náklady skutočne vynaložené spoločnosťou Alfamicro. V dôsledku toho rozhodol, že tieto náklady neboli oprávnené v rámci spornej dohody o grante a prvý žalobný dôvod zamietol.
- 27 Svojím druhým žalobným dôvodom sa Alfamicro odvoláva na porušenie zásady proporcionality. Alfamicro sa domnieva, že vzhľadom na to, že projekt „Save Energy“ bol ukončený a že z neho mala Komisia plný prospech, bolo by neprimerané znížiť grant len na 7 % z jeho pôvodnej výšky. Všeobecný súd konštatoval, že pri dohode tohto typu grant nepredstavuje odmenu za prácu vykonanú príjmom, ale finančnú podporu projektov, ktorej vyplatenie podlieha presným podmienkam. Z toho dôvodu Komisia môže nahradiť iba oprávnené náklady podľa dohody uzavretej s uvedeným príjmom. Všeobecný súd teda usúdil, že zásada proporcionality nebola porušená a tento žalobný dôvod zamietol.
- 28 Svojím tretím žalobným dôvodom sa Alfamicro odvoláva na porušenie zásad ochrany legitímnej dôvery, právnej istoty a riadnej správy vecí verejných. Všeobecný súd zamietol tento žalobný dôvod ako neúčinný, keďže tieto zásady sa podľa neho neuplatňujú v kontexte zmluvného práva. V každom prípade však tieto zásady neboli v prejednávanej veci porušené.
- 29 Štvrtý a posledný žalobný dôvod navrhovateľky bol založený na porušení povinnosti odôvodnenia uloženej Komisii. Alfamicro uviedla, že odôvodnenie rozhodnutia údajne obsiahnutého v liste z 28. októbra 2014 je „mimoriadne stručné“, v dôsledku čoho je toto rozhodnutie postihnuté právnou vadou. Všeobecný súd tento žalobný dôvod zamietol s konštatovaním, že vzhľadom na to, že uvedený list nepredstavuje správny akt, povinnosť odôvodnenia v prejednávanej veci nevznikla. Okrem toho sa domnieval, že aj keby sa tento žalobný dôvod vykladal ako žalobný dôvod založený na povinnosti plnenia zmluvy v dobrej viere, nemôže uspieť, keďže tento list bol zasadený do rámca známeho spoločnosti Alfamicro, ktorá už bola dostatočne informovaná prostredníctvom predbežne informujúceho listu.
- 30 Všeobecný súd preto zamietol určovaciu žalobu v celom rozsahu.
- 31 Pokiaľ ide o návrhy, ktoré predložila Alfamicro vo svojej replike, v ktorej sa dožadovala určenia neplatnosti započítania uskutočneného Komisiou po podaní žaloby a uloženia povinnosti Komisii nahradiť jej sumu zodpovedajúcu uvedenému započítaniu, zvýšenú o úroky z omeškania, Všeobecný súd tieto návrhy zamietol ako neprípustné z dôvodu, že toto započítanie predstavuje správny akt, ktorého zrušenie malo byť navrhované na základe článku 263 ZFEÚ. Rokovací poriadok Všeobecného súdu neumožňuje zmenu povahy žaloby v priebehu súdneho konania.
- 32 Pokiaľ ide o vzájomný návrh Komisie, Všeobecný súd potvrdil dôvodnosť posúdenia Dvoru audítorov týkajúceho sa nákladov považovaných za neoprávnené, a teda existenciu splatnej pohľadávky v príslušnej výške v prospech Komisie. Preto uložil spoločnosti Alfamicro, aby Komisii zaplatila zvyšnú dlhovanú sumu po započítaní, a to sumu 277 849,93 eura, zvýšenú o úrok z omeškania vo výške 26,88 eura za každý deň omeškania od 20. júna 2015 až do úplného zaplatenia jej dlhu vyplývajúceho zo spornej dohody o grante.

Návrhy účastníkov konania

- 33 Svojím odvolaním Alfamicro navrhuje, aby Súdny dvor:
- zrušil napadnutý rozsudok,

- vrátil vec Všeobecnému súdu, aby o nej rozhodol za podmienok článku 263 ZFEÚ, a
- zaviazal Komisiu na náhradu všetkých trov konania.

34 Komisia navrhuje, aby Súdny dvor:

- v prvom rade vyhlásil odvolanie podané navrhovateľkou za neprípustné,
- subsidiárne zamietol odvolanie ako nedôvodné, a teda potvrdil napadnutý rozsudok, a
- zaviazal navrhovateľku na náhradu všetkých trov konania.

O odvolaní

35 Na podporu svojho odvolania Alfamicro uvádza štyri odvolacie dôvody, pričom prvý odvolací dôvod je založený na nesprávnom výklade žalobných návrhov Všeobecným súdom v pôvodnej žalobe ako návrhov smerujúcich ku konštatovaniu, že pohľadávka, na ktorú sa Komisia odvolala v rámci spornej dohody o grante, neexistovala, druhý odvolací dôvod je založený na porušení spornej dohody o grante, tretí odvolací dôvod na porušení zásady proporcionality a štvrtý odvolací dôvod na porušení zásady právnej istoty.

O prvom odvolacom dôvode založenom na porušení článku 263 ZFEÚ

O prípustnosti prvého odvolacieho dôvodu

– Argumentácia účastníkov konania

36 Komisia namieta neprípustnosť prvého odvolacieho dôvodu. Opiera sa pritom o skutočnosť, že Alfamicro podala svoju žalobu na Všeobecný súd na základe článku 272 ZFEÚ a rozhodcovskej doložky obsiahnutej v spornej dohode o grante. Tým, že v rámci odvolania navrhuje, aby Súdny dvor zrušil napadnutý rozsudok a vrátil vec Všeobecnému súdu, aby tento rozhodoval na základe článku 263 ZFEÚ o platnosti údajného správneho rozhodnutia prijatého Komisiou a obsiahnutého v jej liste z 28. októbra 2014, navrhovateľka zmenila predmet sporu, čím porušila článok 170 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora. Tento dôvod musí byť preto zamietnutý ako neprípustný.

37 Alfamicro tvrdí, že vo svojej žalobe jasne uviedla, že navrhuje, aby Všeobecný súd zrušil rozhodnutie Komisie obsiahnuté podľa jej názoru v liste z 28. októbra 2014, ako aj oznámenie o dlhu, ktoré bolo k nemu pripojené. Uvádza, že Všeobecný súd v bodoch 35 a 36 napadnutého rozsudku tiež pripustil, že Alfamicro navrhovala zrušenie rozhodnutia Komisie s tvrdením, že rozhodnutie obsiahnuté v tomto liste predstavuje správny akt. Námietku neprípustnosti Komisie preto podľa nej treba zamietnuť.

– Posúdenie Súdnym dvorom

38 Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora ak by sa účastníkovi konania umožnilo v konaní pred Súdnym dvorom po prvýkrát uviesť dôvod, ktorý neuviedol v konaní pred Všeobecným súdom, umožnilo by sa mu tým predložiť Súdnemu dvoru spor v širšom rozsahu, ako bol ten, v ktorom rozhodoval Všeobecný súd. V rámci odvolania je právomoc Súdneho dvora v zásade obmedzená na preskúmanie toho, ako Všeobecný súd posúdil žalobné dôvody, ktoré boli pred ním prejednané. Tvrdenie, ktoré nebolo uvádzané na prvom stupni, však nepredstavuje nový neprípustný dôvod

v štádiu odvolania, ak je považované iba za rozšírenie argumentácie, ktorá už bola v žalobe na Všeobecnom súde uvedená v rámci predloženého žalobného dôvodu (rozsudok zo 16. novembra 2017, Ludwig-Bölkow-Systemtechnik/Komisia, C-250/16 P, EU:C:2017:871, bod 29 a citovaná judikatúra).

- 39 Je pravda, že Alfamicro navrhovala, aby Všeobecný súd rozhodol nie na základe článku 263 ZFEÚ, ale na základe článku 272 ZFEÚ a na základe rozhodcovskej doložky obsiahnutej v spornej dohode o grante.
- 40 Z bodu 36 napadnutého rozsudku však vyplýva, že navrhovateľka už od začiatku žiadala o zrušenie rozhodnutia Komisie údajne obsiahnutého v liste z 28. októbra 2014. Z toho vyplýva, že Alfamicro v skutočnosti zamýšľala podať žalobu o neplatnosť. Okrem toho Všeobecný súd tento rozpor odhalil a v bode 41 napadnutého rozsudku dospel k záveru, že prípadná žaloba o neplatnosť by bola neprípustná z dôvodu, že ani tento list, ani oznámenie o dlhu, nie sú správnymi aktmi napadnuteľnými prostredníctvom takejto žaloby.
- 41 Z toho vyplýva, že Alfamicro už vo svojej žalobe pred Všeobecným súdom tvrdila, že list Komisie z 28. októbra 2014 sa musí považovať za správny akt vydaný touto inštitúciou, aj keď sa jej žaloba opierala o nesprávny právny základ. Keďže prvý odvolací dôvod vyplýva z toho, že Všeobecný súd nesprávne posúdil právnu povahu listu Komisie z 28. októbra 2014, takýto dôvod predstavuje iba rozšírenie argumentácie, ktorá už bola v žalobe na Všeobecnom súde uvedená v rámci predloženého žalobného dôvodu.
- 42 V dôsledku toho treba tento odvolací dôvod vyhlásiť za prípustný.

O veci samej

– Argumentácia účastníkov konania

- 43 Alfamicro svojím prvým odvolacím dôvodom vytýka Všeobecnému súdu, že nesprávne rozhodol, že akt, ktorého zrušenie navrhla, nemá povahu napadnuteľného aktu v zmysle článku 263 ZFEÚ, a že v bode 50 napadnutého rozsudku rozhodol, že návrh spoločnosti Alfamicro v skutočnosti požadoval, aby Všeobecný súd konštatoval neexistenciu pohľadávky, ktorej sa Komisia domáhala v rámci spornej dohody o grante.
- 44 Podľa spoločnosti Alfamicro viaceré skutočnosti umožňujú preukázať, že list Komisie z 28. októbra 2014 je správny akt. Tento list jednostranne potvrdzuje pohľadávku a dátum jej splatnosti a stanovuje právomoc Komisie prijať vykonateľné akty. Povaha auditu vykonaného Dvorom audítorov a skutočnosť, že výsledky tohto auditu boli prenesené do ďalších dohôd medzi spoločnosťou Alfamicro a Komisiou, pritom preukazujú, že tento audit prekračuje zmluvný rámec.
- 45 Rovnako aj započítanie, ktoré Komisia uskutočnila v nadväznosti na uvedený list, predstavuje takisto správny akt. Pritom by bolo rozporuplné na jednej strane tvrdiť, že pohľadávka Komisie sa opiera o zmluvný základ a že sa preto vyžaduje, aby príjemca podal žalobu na základe článku 272 ZFEÚ, a na druhej strane priznať tejto inštitúcii oprávnenie jednostranne vymáhať túto pohľadávku formou započítania, teda prostredníctvom správneho aktu, ktorý možno napadnúť iba na základe článku 263 ZFEÚ.
- 46 Komisia spochybňuje argumentáciu uvedenú spoločnosťou Alfamicro na podporu jej prvého odvolacieho dôvodu.

– Posúdenie Súdnyim dvorom

- 47 Na úvod je potrebné pripomenúť, ako to uviedol Všeobecný súd v bode 42 napadnutého rozsudku, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora žalobu o neplatnosť na základe článku 263 ZFEÚ možno podať proti všetkým aktom prijatým inštitúciami Únie bez ohľadu na ich povahu alebo formu, ktorých účelom je vyvolať záväzné právne účinky spôsobilé ovplyvniť záujmy žalobcu tým, že podstatným spôsobom zmenia jeho právne postavenie (rozsudky z 9. septembra 2015, Lito Maieftiko Gynaikologiko kai Cheirourgiko Kentro/Komisias, C-506/13 P, EU:C:2015:562, bod 16 a citovaná judikatúra, ako aj z 20. februára 2018, Belgicko/Komisias, C-16/16 P, EU:C:2018:79, bod 31 a citovaná judikatúra).
- 48 Súdny dvor už pritom viackrát rozhodol, že právomoc súdu Európskej únie vykladať a uplatňovať ustanovenia Zmluvy o FEÚ v rámci žaloby o neplatnosť sa neuplatňuje, keď právna situácia žalobcu spadá do oblasti zmluvných vzťahov, ktorých právny režim sa riadi vnútroštátnym právom, ktorý určili zmluvné strany (pozri v tomto zmysle rozsudok z 9. septembra 2015, Lito Maieftiko Gynaikologiko kai Cheirourgiko Kentro/Komisias, C-506/13 P, EU:C:2015:562, bod 18, a uznesenie z 21. apríla 2016, Borde a Carbonium/Komisias, C-279/15 P, neuvverejnené, EU:C:2016:297, bod 39).
- 49 Ak by sa totiž súd Európskej únie sám považoval za príslušný rozhodovať vo veci neplatnosti aktov patriacich do čisto zmluvného rámca, riskoval by nielen to, že by článok 272 ZFEÚ, ktorý umožňuje zveriť súdnu právomoc Únie na základe arbitrážnej doložky, stratil svoj zmysel, ale v prípade, že by zmluva neobsahovala takúto doložku, aj to, že by rozšíril svoju súdnu právomoc nad rámec stanovený článkom 274 ZFEÚ, ktorý zveruje všeobecnú právomoc rozhodovať o sporoch, v ktorých je stranou Únia, vnútroštátnym súdom (rozsudok z 9. septembra 2015, Lito Maieftiko Gynaikologiko kai Cheirourgiko Kentro/Komisias, C-506/13 P, EU:C:2015:562, bod 19).
- 50 Z tejto judikatúry vyplýva, že v prípade existencie zmluvy, ktorá zaväzuje žalobcu voči jednej z inštitúcií Európskej únie, možno na súdy Únie podať žalobu na základe článku 263 ZFEÚ len vtedy, keď cieľom napadnutého aktu je vyvolať záväzné právne účinky, ktoré nepatria do zmluvného vzťahu medzi zmluvnými stranami a ktoré zahŕňajú výkon verejných právomocí zverených zmluvnej inštitúcii ako správneho orgánu (rozsudok z 9. septembra 2015, Lito Maieftiko Gynaikologiko kai Cheirourgiko Kentro/Komisias, C-506/13 P, EU:C:2015:562, bod 20).
- 51 Aktom, ktorý Alfamicro napadla v prejednávanej veci, je list Komisie z 28. októbra 2014, ktorým Komisia zaslala spoločnosti Alfamicro oznámenie o dlhu a vyžaduje v ňom vrátenie súm neoprávnene vyplatených na základe spornej dohody o grante vo výške uvedenej v tomto oznámení o dlhu.
- 52 Uvedené oznámenie o dlhu je teda zasadené do kontextu spornej dohody o grante, pričom je jeho predmetom vymáhanie pohľadávky, ktorá má svoj základ v tejto dohode. Takéto oznámenie o dlhu a výzva, ktorá je s tým spojená, uvádzajú iba dátum splatnosti, ako aj podmienky zaplatenia pohľadávky, ktorú potvrdzujú, a nemožno ich považovať za vykonateľný akt ako taký, hoci spomínajú vykonateľnosť v zmysle článku 299 ZFEÚ ako jednu z možností, ktorá je priznaná Komisii za predpokladu, že dlžník neuhradí svoj záväzok do stanoveného dátumu splatnosti (pozri analogicky rozsudok z 9. septembra 2015, Lito Maieftiko Gynaikologiko kai Cheirourgiko Kentro/Komisias, C-506/13 P, EU:C:2015:562, bod 23).
- 53 V prejednávanej veci Komisia v každom prípade neuskutočnila nútený výkon, ale rozhodla sa podať vzájomný návrh na Všeobecný súd požadujúci zaviazať spoločnosť Alfamicro na zaplatenie tejto pohľadávky.
- 54 Navyše nič z toho, čo uviedla Alfamicro, neumožňuje domnievať sa, že Komisia konala ako správny orgán, alebo že jej list z 28. októbra 2014 vyvolal právne účinky mimo zmluvného rámca, ktoré by mohli zmeniť právnu situáciu Alfamicro.

- 55 Audit vykonaný Dvorom audítorov bol totiž upravený v spornej dohode o grante a predstavuje postup, ktorý tento typ dohôd bežne upravuje. Tieto audity majú za cieľ zaručiť, aby príjemcovi grantu boli preplatené iba oprávnené náklady podľa dohody, ktorá ho priznáva, aby sa tak zabezpečilo zodpovedné hospodárenie a využívanie finančných prostriedkov EÚ.
- 56 Je pravda, že po zaslaní listu z 28. októbra 2014 Komisia vykonala extrapoláciu výsledkov auditu spornej dohody o grante na iné dohody, ktoré uzavrela so spoločnosťou Alfamicro a že rozhodnutia Komisie prijaté na základe týchto extrapolácií mohli prípadne predstavovať správne akty tejto inštitúcie, pokiaľ by vybočili zo zmluvného rámca týchto dohôd. Na jednej strane však pohľadávka zistená Komisiou v jej liste z 28. októbra 2014 nie je založená na takýchto extrapoláciách, ale priamo vyplýva z výsledkov auditu vykonaného Dvorom audítorov, pokiaľ ide o výdavky deklarované spoločnosťou Alfamicro v rámci spornej dohody o grante, a na druhej strane na Všeobecný súd nebol podaný žiadny návrh týkajúci sa týchto iných dohôd.
- 57 Rovnako započítania, ktoré Komisia neskôr uskutočnila, sú samostatné opatrenia, ktorých prípadný správny charakter nemá nijaký vplyv na zmluvnú povahu pohľadávky konštatovanej v oznámení o dlhu, pripojenom k listu tejto inštitúcie z 28. októbra 2014. Okrem toho, hoci Alfamicro všeobecne kritizuje prístup v judikatúre Všeobecného súdu, ktorý rozlišuje medzi zmluvnými opatreniami a správnymi aktmi započítania, nespochybňuje v rámci predmetného odvolania rozhodnutie Všeobecného súdu v bode 196 napadnutého rozsudku, ktorý vyhlásil za neprípustné žalobné návrhy na zrušenie započítania vykonaného Komisiou, ale obmedzuje sa iba na tvrdenie, že Všeobecný súd mal konštatovať, že list z 28. októbra 2014 a oznámenia o dlhu priložené k tomuto listu, sú napadnuteľné akty v zmysle článku 263 ZFEÚ.
- 58 V dôsledku toho sa Všeobecný súd nedopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď usúdil, že aj keby žaloba v prvostupňovom konaní, hoci je výslovne založená na článku 272 ZFEÚ, mala byť kvalifikovaná ako „žaloba o neplatnosť“ s právnym základom v článku 263 ZFEÚ, takáto žaloba by bola neprípustná, keďže ani list z 28. októbra 2014, ani oznámenie o dlhu priložené k tomuto listu, nepredstavujú napadnuteľné akty v zmysle článku 263 ZFEÚ, a preto bolo potrebné sa domnievať, že žaloba spoločnosti Alfamicro bola založená na článku 272 ZFEÚ vzhľadom na arbitrážnu doložku uvedenú v spornej dohode o grante.
- 59 Z vyššie uvedeného vyplýva, že prvý odvolací dôvod musí byť zamietnutý ako nedôvodný.

O druhom a tretom odvolacom dôvode, ktoré sú založené na porušení spornej dohody o grante a na porušení zásady proporcionality

Argumentácia účastníkov konania

- 60 Svojím druhým a tretím odvolacím dôvodom, ktoré je potrebné skúmať spoločne, Alfamicro vytýka Všeobecnému súdu, že v bode 142 napadnutého rozsudku konštatoval, že Komisia bola povinná požadovať vrátenie finančného príspevku na náklady, ktoré boli považované za neoprávnené, a že neporušila zásadu proporcionality ani svoju povinnosť plniť svoje zmluvné povinnosti v dobrej viere.
- 61 Podľa spoločnosti Alfamicro článok II.28 spornej dohody o grante stanovuje, že Komisia prijme „všetky príslušné opatrenia, ktoré považuje za potrebné“, pričom Komisia musí zohľadňovať zásadu proporcionality pri využití výsledku auditu uskutočneného Dvorom audítorov. Sporná dohoda o grante je synalagmatickou zmluvou a Alfamicro splnila svoje povinnosti uložené touto dohodou. Skrátением grantu o 93 % napriek skutočnosti, že projekt bol už dokončený, Komisia porušila túto dohodu a zásadu proporcionality.

62 Komisia spochybňuje tvrdenia spoločnosti Alfamicro uvedené na podporu druhého a tretieho odvolacieho dôvodu.

Posúdenie Súdnym dvorom

63 Na úvod treba pripomenúť, že Všeobecný súd v bodoch 90 a 128 napadnutého rozsudku konštatoval, že Dvor audítorov správne posúdil náklady deklarovanej spoločnosťou Alfamicro ako neoprávnené. Toto zistenie, ktoré v každom prípade vychádza z posúdenia skutočností patriaceho do zvrchovanej právomoci Všeobecného súdu, nie je v rámci tohto odvolania spochybňované.

64 Ide tu preto výlučne o overenie, či Všeobecný súd správne rozhodol, že Komisia odpočítaním všetkých neoprávnených nákladov od sumy grantu a následne požadovaním vrátenia veľkej časti tohto grantu neporušila zásadu proporcionality.

65 V tomto kontexte je potrebné zdôrazniť, že Komisia je povinná podľa článku 317 ZFEÚ rešpektovať zásadu riadneho finančného hospodárenia. Dohliada aj na ochranu finančných záujmov Únie pri plnení rozpočtu EÚ. To isté platí aj v zmluvnej oblasti, keďže granty poskytované Komisiou pochádzajú z rozpočtu Európskej únie. Podľa kľúčovej zásady, ktorou sa riadi poskytovanie grantov Úniou, môže Únia poskytnúť finančnú pomoc iba na skutočne vynaložené výdavky (rozsudok z 28. februára 2013, Portugalsko/Komisia, C-246/11 P, neuvěřený, EU:C:2013:118, bod 102 a citovaná judikatúra).

66 V dôsledku toho Komisia nemôže bez porušenia uvedených zásad stanovených Zmluvou o FEÚ schváliť vynaloženie výdavkov z rozpočtu Únie bez právneho základu. V kontexte grantov sa pritom podmienky udelenia a použitia grantu riadia dohodou o grante a konkrétnejšie ustanoveniami týkajúcimi sa určenia výšky tohto grantu na základe nákladov deklarovaných zmluvným partnerom Komisie.

67 Ak teda náklady deklarované príjemcom nie sú podľa spornej dohody o grante oprávnené, pretože neboli považované za overiteľné a/alebo spoľahlivé, Komisia nemá inú možnosť, než pristúpiť k vymáhaniu grantu do výšky neoprávnených súm, keďže podľa právneho základu, ktorý predstavuje táto dohoda o grante, môže táto inštitúcia uhradiť z rozpočtu Únie iba sumy, ktoré sú riadne odôvodnené. Za týchto okolností v prejednávanej veci predstavuje požadovanie vrátenia časti grantu zodpovedajúcej neoprávneným nákladom, ako sú uvedené v správe o audite Dvoru audítorov, primerané opatrenie.

68 Pokiaľ ide o tvrdenia o synalagmatickej povahe tejto dohody, stačí pripomenúť, že grant nepredstavuje protihodnotu za uskutočnenie projektu, ktorý je predmetom dohody o grante. Sumy vyplatené Komisiou v rámci dohody sú určené výhradne na to, aby umožnili príjemcovi znášať náklady vynaložené pri realizácii tohto projektu. Keďže časť týchto nákladov sa považovala za neoprávnenú z dôvodu, že príjemca si nespĺnil svoju zmluvnú povinnosť odôvodniť použitie súm, ktoré mu boli poskytnuté, táto časť musí byť Komisiou vymáhaná v príslušnej výške, a skutočnosť, že príjemca medzitým uskutočnil projekt, na ktorý sa vzťahuje dohoda o grante, nemôže ovplyvniť túto povinnosť.

69 Pokiaľ ide o tvrdenie spoločnosti Alfamicro týkajúce sa existencie bezdôvodného obohatenia, stačí konštatovať, že toto tvrdenie bolo po prvýkrát uvedené až pred Súdnym dvorom, a preto nie je prípustné.

70 V dôsledku toho sa Všeobecný súd nedopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď konštatoval, že Komisia tým, že požadovala vrátenie finančného príspevku na náklady považované za neoprávnené, prijala vo vzťahu k navrhovateľke vhodné opatrenie, ktoré je jediným opatrením, aké mohla prijať v súlade so svojimi povinnosťami vyplývajúcimi tak zo spornej dohody o grante, ako aj z práva Únie, a že v tejto súvislosti nepostupovala v rozpore so zásadou proporcionality alebo zásadou plnenia zmlúv v dobrej viere.

71 Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy je potrebné druhý a tretí odvolací dôvod zamietnuť ako nedôvodné.

O štvrtom odvolacom dôvode založenom na porušení zásady právnej istoty

Argumentácia účastníkov konania

72 Alfamicro týmto odvolacím dôvodom tvrdí, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keďže bol povinný konštatovať porušenie zásady právnej istoty Komisiou. Navrhovateľka zdôrazňuje, že článok II.28 ods. 5 spornej dohody o grante stanovoval, že Komisia môže prijať „príslušné opatrenia“. Navrhovateľka pritom tvrdí, že aj keby mohla predvídať, že skutočnosť, že nebude schopná odôvodniť náklady deklarované na základe spornej dohody o grante, môže mať dôsledky na výšku grantu, nikdy by nemohla predvídať, že grant bude znížený až o 93 %, hoci projekt bol ukončený. Komisia tým podľa jej názoru prijala nevhodné opatrenia v rozpore so spornou dohodou o grante a z tohto dôvodu porušila zásadu právnej istoty.

73 Komisia túto argumentáciu odmieta.

Posúdenie Súdnym dvorom

74 Je potrebné pripomenúť, že Všeobecný súd rozhodoval vo veci ako súd poverený rozhodovaním sporu zmluvnej povahy, a nie ako súd rozhodujúci o zákonnosti aktu, ktorý možno napadnúť žalobou o neplatnosť podľa článku 263 ZFEÚ.

75 Zásada právnej istoty, ktorá je súčasťou všeobecných zásad práva Únie, pritom vyžaduje, aby právne pravidlá boli jasné, presné a mali predvídateľné účinky s cieľom umožniť dotknutým osobám orientovať sa v situáciách a právnych vzťahoch v pôsobnosti právneho poriadku Únie (rozsudok z 8. decembra 2011, France Télécom/Komisia, C-81/10 P, EU:C:2011:811, bod 100 a citovaná judikatúra).

76 V tejto súvislosti z toho vyplýva, že Všeobecný súd v bodoch 156 a 157 napadnutého rozsudku správne rozhodol, že zásada právnej istoty sa neuplatňuje v rámci sporu zmluvnej povahy, v ktorom Všeobecný súd nebol vyzvaný preskúmať zákonnosť správneho aktu. Prípadné porušenie tejto zásady nemá žiaden vplyv na povinnosti uložené Komisii na základe spornej dohody o grante.

77 Štvrtý odvolací dôvod sa teda musí zamietnuť ako neúčinný.

78 Zo všetkých vyššie uvedených úvah vyplýva, že nemožno vyhovieť žiadnemu z odvolacích dôvodov, ktoré predložila spoločnosť Alfamicro na podporu svojho odvolania.

79 Odvolanie musí byť preto v celom rozsahu zamietnuté.

O trovách

80 Podľa článku 184 ods. 2 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora ak odvolanie nie je dôvodné, Súdny dvor rozhodne o trovách konania. Článok 138 ods. 1 tohto rokovacieho poriadku, ktorý je uplatniteľný na konanie o odvolaní na základe článku 184 ods. 1 tohto rokovacieho poriadku, stanovuje, že účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Keďže Komisia navrhla uložiť spoločnosti Alfamicro povinnosť nahradiť trovy konania a táto spoločnosť nemala úspech vo svojich dôvodoch, je opodstatnené uložiť jej povinnosť nahradiť trovy konania.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (šiesta komora) rozhodol takto:

- 1. Odvolanie sa zamieta.**
- 2. Spoločnosť Alfamicro – Sistemas de computadores, Sociedade Unipessoal, Lda, je povinná nahradiť trovy konania.**

Podpisy